

سرفصل درس «روانشناسی اجتماعی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

از آنجایی که فرد کنشگر یکی از محورهای اصلی مطالعات جامعه‌شناختی است و از سوی دیگر این فرد دارای یک سری ویژگی‌های خاص ذهنی، روانشناختی است می‌تواند وجه مشترک مطالعات روانشناختی و جامعه‌شناختی باشد. لذا درس روانشناسی اجتماعی به عنوان یک درس بین‌رشته‌ای می‌تواند قدرت تحلیلی دانشجویان در درک مسائل افراد در جامعه، مناسبات آنها، نقش گروه بر رفتار آنها را مورد توجه قرار دهد. هدف از طراحی این درس، آشنایی دانشجویان با تاثیر گروه بر فرد و بررسی رابطه فرایندهای اجتماعی و شناختی با همدیگر است. روانشناسی اجتماعی به مطالعه علمی اثرات فرایندهای اجتماعی و شناختی بر روی شیوه ادراک دیگران، اثر گذاری بر روی آنها و ارتباط با آنهاست. در این درس دانشجویان به نقش عوامل اجتماعی بر ادراک، شکل گیری خودپنداره، تاثیر آن بر عزت نفس و سایر مولفه‌های روانشناختی آشنا خواهند شد. دانشجویان با گذراندن این درس قدرت تحلیلی پدیده‌ها در سطح خرد در حوزه کنش متقابل روزمره را بهتر درک خواهند کرد. در مورد خود چگونگی شکل گیری آن و نقش آن در هویت و مناسبات اجتماعی آشنا خواهند شد، ادراک اجتماعی و عوامل موثر بر آن را خواهند شناخت. در مورد نگرش، تغییر نگرش، و نقش نگرش در زندگی افراد در جامعه استدلال خواهند کرد. در مورد تصورات قالبی، پیشداری و تبعیض، در مورد نفوذ اجتماعی، رفتار در گروه، روابط متقابل اشخاص و رفتار در گروه آگاهی پیدا خواهند کرد.

نام درس به فارسی: روانشناسی اجتماعی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی:	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجویان قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
<ul style="list-style-type: none"> با علم روانشناسی اجتماعی آشنا شود. به اهمیت جایگاه علم روانشناسی اجتماعی به عنوان یک علم بین رشته ای پی خواهند برد. با کمک این علم به تحلیل بهتر پدیده ها در سطح و کنش اجتماعی بهتر خواهند پرداخت. رابطه میان روانشناسی اجتماعی با علم جامعه شناسی و علم روانشناسی را درک خواهند کرد. 	تعداد ساعت: ۴۸
	شایستگی کلیدی: CK
	پیش نیاز: ندارد
	استاد متخصص برای تدریس:
	دکترای جامعه‌شناسی و دکتری
	روانشناسی اجتماعی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: روانشناسی اجتماعی چیست؟

- تعریف علم روانشناسی اجتماعی، اهداف، و ویژگی‌های این علم
- اصول بنیادین در علم روان شناسی اجتماعی کدامند؟
- رابطه این علم با علم جامعه شناسی و روانشناسی

تکالیف یادگیری:

- دانشجویان درباره علم روانشناسی اجتماعی، فرایندهای اصلی این علم اهداف و ویژگی‌های آن استدلال کنند
- اصول بنیادین در این رشته را یاد بگیرند و در مورد آن توضیح دهند
- بیان کنند علم روانشناسی اجتماعی چه رابطه ای با علم جامعه شناسی و چه رابطه ای با علم روانشناسی دارد و نقاط مشترک و تفاوت این علوم با همدیگر چیست

تکالیف عملکردی:

- دانشجویان با مطالعه منابع معرفی شده، در مورد علم روانشناسی اجتماعی اجتماعی، ضرورت شکل گیری آن و دستاوردهای این علم برای فهم بهتر افراد، گروه‌های و مناسبات اجتماعی به بحث و گفتگو با هم پردازند.
- دانشجویان در مورد تفاوت‌های علم روانشناسی اجتماعی با علم روانشناسی و علم جامعه‌شناسی، یک یادداشت کلاسی یک صفحه‌ای تهیه و در کلاس ارائه کنند. دانشجویان دیگر نیز در این زمینه بحث و گفتگو کنند.

فصل دوم: مهمترین دیدگاه‌های نظری در حوزه روانشناسی اجتماعی

- نظریه نقش‌ها: دقیقاً ما کی هستیم؟

- نظریه یادگیری

- نظریه اسناد

- نظریه پردازش اطلاعات

- نظریه تبادل اجتماعی

- هماهنگی شناختی

تکالیف یادگیری:

- دانشجویان، ضمن آشنایی نظریه‌های برجسته حوزه روانشناسی اجتماعی، قادر به توضیح آنها خواهد بود
- دانشجویان با فهمی که از نظریه‌های روانشناسی اجتماعی پیدا می‌کنند، می‌تواند بگویند در مورد چه موضوعاتی از چه نظریه‌ای استفاده کند

تکالیف عملکردی:

- دانشجویان در یک بحث جمعی بگویند که کدام یک از نظریات از نظر آنها بهتر می‌تواند به تبیین پدیده‌ها پردازد و چرا؟

فصل سوم: مفهوم خود

- تعریف خود و ابعاد سه گانه آن

- چگونگی شکل‌گیری خود و تغییر آن

- منابع شناخت خود

- خود پنداره، عزت نفس و طرح‌واره‌های خود

- مقایسه اجتماعی به عنوان مبنای درک از خود

- فرهنگ و خود

تکالیف یادگیری:

- دانشجویان درباره مفهوم خود به عنوان یکی از ابعاد اصلی هویت فردی توضیح دهند.
- درباره چگونگی شکل‌گیری خود، منابع شناخت خود استدلال کنند.
- مفاهیم خود پنداره، عزت نفس و طرح‌واره‌های خود را بشناسند و نقش آنها در هویت شخصی فرد را از هم تفکیک کنند.

- در مورد نقش مقایسه اجتماعی در شناخت خود توضیح دهند.
- در مورد نقش فرهنگ و ارزش های اجتماعی و تاثیر آن بر خود استدلال کنند

تکالیف عملکردی:

- دانشجویان در یک بحث گروهی در مورد اهمیت خود با هم تبادل نظر کنند و نقش خود را در مناسبات روزه مره با همدیگر به بحث بگذارند مثلاً اینکه نقش خود در دوستیابی چیست؟ نقش خود در موفقیت یک فرد چیست؟ نقش خود در پیدا کردن شغل و یا حتی ازدواج چیست؟

فصل چهارم: رفتار در گروه ها

- تعریف گروه و ویژگی های یک گروه اجتماعی
- عملکردهای گروه و تاثیرات آن بر فرد
- ساخت گروه، نقش ها و موقعیت های گروهی
- نقش گروه در انتخاب های فردی، تصمیم گیری ها، موضع گیریها و عملکردهای اعضای خود

تکالیف یادگیری:

- دانشجویان با تعریف گروه آشنا خواهند شد در مورد ویژگی های آن توضیح خواهند داد.
- دانشجویان به اهمیت و نقش گروه و تاثیرات آن بر فرد را فهم خواهند کرد.
- دانشجویان در مورد چگونگی شکل گیری گروه، نقش و موقعیت گروهی می توانند توضیح دهند.
- در مورد نقش گروه در انتخاب های فردی و تصمیم گیریها و موضع گیریها استدلال خواهند کرد.

تکالیف عملکردی:

- دانشجویان به دو گروه تقسیم خواهند شد یک گروه در مورد تاثیرات مثبت گروه یک در مورد تاثیرات منفی گروه استدلال خواهند کرد. در پایان چگونگی تعدیل تاثیرات مثبت و منفی را با هم دیگر مورد بحث قرار خواهند داد.

فصل پنجم: ادراک اجتماعی

- ادراک اجتماعی چیست؟
- مهمترین نظریات حوزه ادراک اجتماعی کدامند؟ نظریه اسناد، نظریه گشتالت و ..
- شناخت اجتماعی
- سوگیری ادراکی چیست؟ در چه شرایطی رخ خواهد داد؟

تکالیف یادگیری:

- دانشجویان مفهوم ادراک اجتماعی را توضیح خواهند داد.
- ضمن آگاهی پیدا کردن از نظریات حوزه ادراک اجتماعی در مورد آنها توضیح خواهند داد.
- در مورد شناخت اجتماعی و ویژگی های آن استدلال خواهند کرد
- سوگیری ادراکی و شرایطی که منجر به سوگیری ادراکی خواهد شد را توضیح خواهند داد.

تکالیف عملکردی:

- دانشجویان به عنوان فعالیت کلاسی در مورد نقش محیط های اجتماعی، نقش گروه، نقش ساختارهای اجتماعی در کلاس برای دوستان خود کنفرانس خواهند داد.

فصل ششم: نفوذ اجتماعی

- نفوذ اجتماعی چیست؟
- بهنجار سازی و همرنگی
- اطلاعات چیست و در چه شرایطی انسان ها اطاعت می کنند؟
- چرا نفوذ پذیر هستیم
- راه های مقاومت در مقابل نفوذ چیست؟

تکالیف یادگیری:

- دانشجویان می توانند نفوذ اجتماعی را توضیح دهند.
- درباره بهنجار سازی و همرنگی به عنوان دو بعد نفوذ اجتماعی توضیح دهند.
- معنای اطلاعات را درک خواهند کرد و در مورد شرایط اطلاعات بحث خواهند کرد.
- در مورد اینکه چرا نفوذ پذیر هستیم استدلال کنند.
- راه های مقابله با نفوذ اجتماعی را می توانند نام ببرند و در مورد آن استدلال کنند.

تکالیف عملکردی:

- دانشجویان بصورت گروهی، در کلاس در مورد نفوذ اجتماعی و چگونگی تاثیر گذاری دیگران بر فرد با همدیگر بحث و گفتگو کنند و در مورد تجارب زیسته خود برای دیگران توضیح خواهند داد.

فصل هفتم: نگرش و تغییر نگرش

- نگرش چیست؟ و ابعاد سه گانه آن کدامند؟
- ابعاد نگرش کدامند؟
- نظریه های تغییر نگرش (شرطی شدن کلاسیک، نظریه قضاوت اجتماعی، نظری هماهنگی شناختی و ناهماهنگی شناختی ..)؟
- تاثیر نگرش بر رفتار چیست؟
- تغییر نگرش چگونه رخ می دهد؟

تکالیف یادگیری:

- دانشجویان می توانند نگرش و ابعاد سه گانه آن را توضیح دهند.
- درباره نظریه های تغییر نگرش توضیح دهند.
- تاثیر نگرش بر رفتار را می تواند توضیح دهند و در این زمینه استدلال کنند.
- در چگونگی تغییر نگرش می توانند توضیح دهند.

تکالیف عملکردی:

- دانشجویان به چند گروه تقسیم می شوند و هر گروه به تاثیرات نگرش بر رفتار در یک حوزه از زندگی اجتماعی با هم بحث و گفتگو خواهند کرد مثلاً اینکه نقش نگرش در مناسبات بین فردی چیست؟ نقش نگرش در رفتارهای انتخاباتی چیست؟ نقش نگرش در مشارکت اجتماعی چیست؟

فصل هشتم: تصورات قالبی، پیشداوری و تبعیض

- تصور قالبی چیست؟
- پیشداوری چیست؟
- تبعیض چیست؟
- عوامل موثر بر تصورات قالبی، پیشداوری و تبعیض کدامند؟ (بافت اجتماعی و فرهنگی، فشار اجتماعی، نفوذ اجتماعی و ..)
- راه های کاهش پیشداوری کدامند؟

تکالیف یادگیری:

- دانشجویان می توانند در مورد تصور قالبی، پیشداوری و تبعیض اجتماعی توضیح دهند.
- درباره عوامل موثر بر این سه مولفه استدلال کنند.
- راه های کاهش پیشداوری را توضیح دهند.

تکالیف عملکردی:

- دانشجویان به عنوان یک فعالیت کلاسی در مورد تصورات قالبی، پیشداوری ها و تبعیض هایی که در زندگی روزمره برخورد کرده اند توضیح می دهند و در پایان راه های کاهش پیشداوری را با هم دیگر به بحث می گذارند و برای آن مثال های ملموسی ارائه خواهند کرد.

فصل نهم: روابط متقابل اجتماعی با تاکید بر شکل زندگی زناشویی

- پیوند جویی و ارتباط میان انسان ها
- عوامل تعیین کننده جاذبه برای شکل گیری روابط بین زوجین
- انتخاب همسر: مشابه یا مکمل؟
- نظریه های مربوط به عشق و روابط عاشقانه در زناشویی
- چالش های پیش روی زندگی زناشویی و تداوم آن

تکالیف یادگیری:

- دانشجویان می توانند در مورد پیوند جویی دو جنس توضیح دهند.
- درباره عوامل تعیین کننده جاذبه برای شکل گیری روابط بین زوجین توضیح دهند.
- دانشجویان در مورد معیارهای انتخاب همسر می توانند توضیح دهند.
- نظریه های مربوط به عشق و روابط عاشقانه در زناشویی را توضیح دهند

- در مورد چالش های زندگی زنشویی در دنیای امروز استدلال کنند.

تکالیف عملکردی:

- دانشجویان در کلاس در مورد اهمیت زندگی زنشویی و پیامدهای آن با همدیگر بحث کنند و معیارهای انتخاب همسر و دلیل اهمیت این معیارها با همدیگر به بحث و تبادل نظر بپردازند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- سخنرانی های مدرس در هر جلسه
- پرسش و پاسخ با دانشجویان در هر جلسه
- مطالعه، تعامل و بحث جمعی دانشجویان در هر جلسه
- ارزیابی دانشجویان از تکالیف انجام شده توسط دانشجویان دیگر از طریق پرسش و پاسخ مستقیم از دانشجو
- کنفرانس های دانشجویی در رابطه با برخی موضوعات درس
- بررسی و ارزیابی گزارش های تهیه شده کلاسی
- استفاده مدرس از مواد آموزشی مانند فیلم، اسلاید، عکس و... متناسب با موضوع جلسه
- تهیه پاورپوینت در برخی از جلسات کلاس

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- بدار، لوک (۱۳۹۴)، روان شناسی اجتماعی، ترجمه حمزه گنجی، تهران: نشر، سوالان.

منابع فرعی:

- ۱- جمعی از نویسندگان (۱۳۹۲)، روان شناسی اجتماعی ترجمه اسدی و همکاران انتشارات وایا.
- ۲- کریمی، یوسف (۱۳۹۶). روان شناسی اجتماعی (نظریه، مفاهیم و کاربردها). ، تهران: نشر ارسباران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس، قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۷ نمره

- ۳ نمره حضور در کلاس و مشارکت فعال در بحث ها
- ۴ نمره به منظور بررسی میزان جدیت دانشجویان در مطالعه منابع و بازخورد میزان یادگیری (هر جلسه بصورت تصادفی از چند نفر خواسته می شود که مطالب جلسه قبل را توضیح دهند و مهمترین نکات آن را بیان کنند)

ارزشیابی پایانی: ۱۳ نمره

- ۵ نمره انجام تکلیف درسی و ارائه آن بصورت گزارش های کلاسی

- ۸ نمره امتحان پایان ترم

Portfolio

مجموعه کارهای فردی و گروهی اعم از گزارش‌های تحلیلی، یادداشت‌ها، تکلیف درسی و... که در پوشه کار دانشجو ثبت و بایگانی می‌شود.